

DZIAŁALNOŚĆ KNP PAN

MIROŚLAW KOWALSKI
ORCID: 0000-0003-2960-8258
Uniwersytet Zielonogórski
E-mail: M.Kowalski@ipp.uz.zgora.pl

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI KOMITETU NAUK PEDAGOGICZNYCH POLSKIEJ AKADEMII NAUK W ROKU 2021

Komitet Nauk Pedagogicznych działa przy Wydziale I Nauk Humanistycznych i Społecznych Polskiej Akademii Nauk. Komitet kontynuuje tradycje i czerpie inspirację z działalności Komitetów Nauk Pedagogicznych poprzednich kadencji. Komitet Nauk Pedagogicznych PAN jest ciałem doradczym i opiniodawczym, reprezentującym krajowe środowisko naukowe w zakresie swoich kompetencji merytorycznych. Jako organ przedstawicielski naukowców podejmuje działania na rzecz nauk pedagogicznych, środowiska naukowego oraz oświatowego.

* * *

Pierwsze w roku 2021 posiedzenie plenarne Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN odbyło się 12 marca – w czasie trwającej pandemii COVID-19 – w formule wideokonferencji przy wykorzystaniu systemu MS TEAMS. Otwarcia posiedzenia dokonała przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska.

W części naukowej posiedzenia wysłuchano wystąpienia przewodniczącej Komisji ds. polityki szkolnictwa wyższego i ewaluacji jednostek naukowych KNP PAN oraz członkini Prezydium, prof. dr hab. Barbary Kromolickiej nt.: *Polityka Naukowa Państwa – kierunki działań i priorytety resortu nauki i szkolnictwa*.

Po wystąpieniu przeprowadzono dyskusję na temat poruszanych zagadnień.

W części organizacyjnej posiedzenia: wysłuchano komunikatu prof. dr. hab. Romana Lepperta w związku z rezygnacją z pełnienia funkcji z-cy przewodniczącego; podjęto uchwałę w sprawie powołania prof. dra hab. Mirosława J. Szymańskiego na funkcję z-cy przewodniczącego KNP PAN; podjęto uchwałę w sprawie publikacji przez Ministerstwo Edukacji i Nauki nowego, rozszerzonego wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, opublikowanego w dniu 19 lutego 2021 roku; omówiono Regulamin medalu „Za Zasługi Dla Rozwoju Polskiej Pedagogiki” oraz podjęto uchwałę w sprawie jego przyjęcia; podjęto uchwałę w sprawie powołania członkiń i członków Kapituły medalu „Za Zasługi Dla Rozwoju Polskiej Pedagogiki”.

Drugie posiedzenie plenarne Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN odbyło się 28 maja 2021 roku – w czasie trwającej pandemii COVID-19 – w formule wideokonferencji przy wykorzystaniu systemu MS TEAMS. Otwarcia posiedzenia oraz wprowadzenia dokonała przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, prof. dr. hab. Agnieszka Cybal-Michalska.

W części naukowej posiedzenia wysłuchano wystąpienia członkini Komitetu Polityki Naukowej prof. dr. hab. Beaty Mikołajczyk nt.: *Komitet Polityki Naukowej w kadencji 2020–2022 – jego działalność i aktualnie podejmowane zadania*.

Po wystąpieniu przeprowadzono dyskusję na temat poruszanych zagadnień.

W części organizacyjnej posiedzenia podjęto uchwały w sprawach: powołania Zespołu zadaniowego ds. międzynarodowych badań porównawczych; powołania prof. dr. hab. Renaty Nowakowskiej-Siuty na funkcję przewodniczącej Zespołu zadaniowego ds. międzynarodowych badań porównawczych; powołania składu Zespołu.

Kolejne, trzecie posiedzenie plenarne Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN odbyło się 6 września 2021 roku w Sali Rycerskiej Zamku Joannitów w Łagowie (województwo lubuskie). Posiedzenie odbyło się w formule hybrydowej (stacjonarnie i online przy wykorzystaniu systemu Google Meet). Gospodarzem posiedzenia był Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Otwarcia posiedzenia oraz wprowadzenia dokonała przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, prof. dr. hab. Agnieszka Cybal-Michalska. W imieniu JM Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego, prof. dr. hab. Wojciecha Strzyżewskiego, członkini i członków KNP PAN powitał prof. UZ dr hab. inż. Marcin Mrugalski – Prorektor Uniwersytetu Zielonogórskiego ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą. Uczestników posiedzenia powitali również dyrektor Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Zielonogórskiego, prof. UZ dr hab. Mirosław Kowalski oraz przewodnicząca Konferencji „Szkoła i Nauczyciel”, prof. UZ dr hab. Inetta Nowosad.

W trakcie posiedzenia odbyła się uroczystość wręczenia medalu „Za Zasługi Dla Rozwoju Polskiej Pedagogiki” KNP PAN prof. dr. hab. Mirosławowi J. Szymańskiemu.

W części organizacyjnej posiedzenia zaopiniowano kandydatury na członków korespondentów PAN.

W części naukowej posiedzenia wysłuchano wystąpienia sekretarza naukowej KNP PAN, prof. dr. hab. Marzenny Zaorskiej nt.: *Granty NCN dla pedagogiki – diagnoza aplikacji oraz projektów zakwalifikowanych do finansowania na tle innych dziedzin nauki, ze szczególnym uwzględnieniem nauk społecznych (HS, w tym HS6)*.

Po wystąpieniu przeprowadzono dyskusję na temat poruszanych zagadnień.

* * *

W roku 2021 Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk (oraz sekcje i komisje Komitetu) przyjął opinie i stanowiska oraz wystosował oświadczenia, petycje i listy¹:

- OPINIA Komisji ds. Polityki Szkolnictwa Wyższego i Ewaluacji Jednostek Naukowych odnosząca się do projektu „Polityka naukowa państwa”;
- OPINIA na temat projektu rozporządzenia w sprawie programu „Rozwój czasopism naukowych” przygotowana przez Komisję ds. czasopism i wydawnictw Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN;
- OPINIA w sprawie projektu rozporządzenia „Rozwój czasopism naukowych”;
- OPINIA KNP PAN w sprawie doprecyzowania zapisów w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności;
- APEL KNP PAN o negatywne zaopiniowanie uchwały o likwidacji Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Nieśłyszących w Olsztynie;
- STANOWISKO KNP PAN w sprawie publikacji przez Ministerstwo Edukacji i Nauki nowego, rozszerzonego Wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, opublikowanego w dniu 19 lutego 2021 roku;
- PISMO do Przemysława Czarnka – Ministra Edukacji i Nauki w sprawie kwalifikacji rynkowej pt. „Animowanie grup zabawowych”;

¹ Wybrane uchwały, opinie Komitetu (Prezydium KNP PAN) umieszczono na końcu sprawozdania. Natomiast wszystkie opinie, stanowiska oraz oświadczenia, petycje i listy KNP PAN umieszczono na stronie domowej/internetowej Komitetu – <https://knped.pan.pl>.

- WSPÓLNA UCHWAŁA komitetów naukowych i problemowych Wydziału I PAN w sprawie projektu ustawy o Narodowym Programie Kopernikańskim;
- STANOWISKO KNP PAN w sprawie projektu ustawy o Narodowym Programie Kopernikańskim;
- OŚWIADCZENIE KNP PAN z dnia 17 maja 2021 r. w sprawie poparcia stanowiska KRASP w związku z projektem nowelizacji ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce;
- STANOWISKO Sekcji Pedagogiki Społecznej KNP PAN w sprawie zmian strukturalnych i organizacyjnych przedstawionych w ministerialnym dokumencie „Edukacja dla wszystkich”;
- STANOWISKO Komisji Polityki Oświatowej KNP PAN, Sekcji Pedagogiki Szkoły KNP PAN w sprawie rządowego projektu ustawy o akademii praktycznej;
- STANOWISKO Sekcji Pedagogiki Szkoły i Sekcji Pedagogiki KNP PAN w sprawie planowanych zmian związanych z realizacją projektu Ministerstwa Edukacji Narodowej „Edukacja dla wszystkich – ramy rozwiązań legislacyjno-organizacyjnych”;
- STANOWISKO KNP PAN wyrażone w liście do Rady Uczelni Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie;
- OPINIA Komisji ds. Polityki Oświatowej KNP PAN w sprawie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo oświatowe;
- STANOWISKO Sekcji Pedagogiki Szkoły i Sekcji Pedagogiki KNP PAN w sprawie nowelizacji rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej o nadzorze pedagogicznym z 25 sierpnia 2017 roku;
- STANOWISKO Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN w sprawie dokumentu „Edukacja dla wszystkich” Ministerstwa Edukacji i Nauki z 16 lipca 2021 roku;
- OPINIA o projekcie ustawy z dnia 20 lipca 2021 roku o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw;
- LIST Prezydium KNP PAN w sprawie udzielenia pomocy humanitarnej grupie uchodźców na granicy polsko-białoruskiej;
- LIST Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN na okoliczność beatyfikacji Matki Elżbiety Róży Czackiej;
- LIST OTWARTY PEDAGOGÓW – Członków KNP PAN;
- LIST KNP PAN do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
- LIST Komisji Polityki Oświatowej KNP PAN do pana Mateusza Morawieckiego – Prezesa Rady Ministrów.

* * *

**Skład osobowy i struktura organizacyjna Komitetu Nauk Pedagogicznych
PAN kadencji 2020–2023 (stan na 31.12.2021 roku)****Przewodnicząca KNP:**

prof. dr hab. Agnieszka CYBAL-MICHALSKA

Honorowy Przewodniczący KNP:

prof. dr hab. dr h.c. multi Tadeusz LEWOWICKI

Wiceprzewodniczący KNP:

prof. dr hab. dr h.c. multi Stefan M. KWIATKOWSKI

prof. dr hab. Mirosław J. SZYMAŃSKI.

Prezydium KNP:

prof. dr hab. Barbara KROMOLICKA

prof. dr hab. Jerzy NIKITOROWICZ

prof. dr hab. Marzenna ZAORSKA

Sekretarz KNP PAN:

prof. dr hab. Marzenna ZAORSKA

Członek PAN:

prof. dr hab. dr h.c. multi Zbigniew KWIECIŃSKI, czł. rzecz. PAN

Członkowie KNP:

prof. dr hab. Maria CZEREPANIAK-WALCZAK

prof. dr hab. Zenon GAJDZICA

dr hab. Bogusława Dorota GOŁĘBNIAK, prof. DSW

prof. dr hab. Agnieszka GROMKOWSKA-MELOSİK

prof. dr hab. Ewa JAROSZ

prof. dr hab. Dorota KLUS-STANŃSKA

prof. dr hab. Marek KONOPCZYŃSKI

dr hab. Mirosław KOWALSKI, prof. UZ

prof. dr hab. Amadeusz KRAUSE

prof. dr hab. Dariusz KUBINOWSKI

prof. dr hab. Roman LEPPERT

prof. dr hab. dr h.c. Zbyszko MELOSİK

ks. prof. dr hab. Marian NOWAK

prof. dr hab. Mirosława NOWAK-DZIEMIANOWICZ

dr hab. Inetta NOWOSAD, prof. UZ

prof. dr hab. Tadeusz Andrzej PILCH
prof. dr hab. Andrzej RADZIEWICZ-WINNICKI
prof. dr hab. Krzysztof RUBACHA
prof. dr hab. Barbara SMOLIŃSKA-THEISS
prof. dr hab. Mirosław SOBECKI
prof. dr hab. Jolanta SZEMPRUCH
prof. dr hab. Władysława SZULAKIEWICZ
dr hab. Maciej TANAŚ, prof. APS
prof. dr hab. Danuta URBANIAK-ZAJĄC

Specjaliści KNP:

prof. dr hab. Wiesław AMBROZIK
prof. dr hab. Józefa BAŁACHOWICZ
dr hab. Wioletta DANILEWICZ, prof. UwB
prof. dr hab. Ryszard GERLACH
prof. dr hab. Elżbieta KOWALSKA-DUBAS
prof. dr hab. Renata NOWAKOWSKA-SIUTA
prof. dr hab. Magdalena PIORUNEK
prof. dr hab. Ewa OGRDZKA-MAZUR
dr hab. Jacek PYŻALSKI, prof. UAM
prof. dr hab. Ewa SYREK

Sekretarz organizacyjno-techniczny KNP:

dr hab. Mirosław KOWALSKI, prof. UZ

* * *

PLAN PRACY Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk (kadencja 2020–2023)

Plan pracy Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN obejmuje:

- 1) integrację środowiska naukowego pedagogów i podtrzymywanie świadomości społecznego znaczenia pedagogiki jako nauki oraz społecznej odpowiedzialności pedagogów;
- 2) uchwalenie regulaminu Komitetu Nauk Pedagogicznych;
- 3) powołanie sekcji, komisji i zespołów zadaniowych przy KNP PAN na kadencję 2020–2023;
- 4) zwoływanie i organizowanie posiedzeń plenarnych Komitetu oraz posiedzeń Prezydium Komitetu;
- 5) działania organizacyjne związane z koordynowaniem aktywności Komitetu, jego sekcji, komisji i zespołów;

- 6) podejmowanie istotnych problemów nauk pedagogicznych poprzez organizowanie/współorganizowanie dyskusji, konferencji naukowych, obrad (w tym otwartych posiedzeń Komitetu z udziałem rektorów, dziekanów, wydziałów nauk pedagogicznych i studiów edukacyjnych) oraz udział w Ogólnopolskim Zjeździe PTP w 2022 roku;
- 7) wypowiadanie się w sprawach polityki naukowej państwa, problemów szkolnictwa wyższego, promowanie dobrych praktyk dotyczących jakości badań, dydaktyki oraz etycznych aspektów aktywności naukowej;
- 8) poddawanie analizie zjawisk istotnych dla przyszłości nauk pedagogicznych (szczególnie kierunków rozwoju i priorytetów badawczych w zakresie nauk pedagogicznych) i współpraca w tym zakresie z organami rządowymi (głównie w obrębie MNiSW² i podległych jemu agend: NCN, NCBiR, NPRH, PKA oraz MEN³), samorządowymi, towarzystwami naukowymi, stowarzyszeniami, krajowymi i zagranicznymi organizacjami naukowymi;
- 9) współdziałanie w upowszechnianiu wyników badań i prac naukowych z zakresu nauk pedagogicznych, we wprowadzaniu ich do życia społecznego i kulturalnego, między innymi przez organizowanie w tym celu dyskusji środowiskowych;
- 10) opracowywanie i przedstawianie opinii, ocen, ekspertyz naukowych i stanowisk w sprawach kluczowych dla rozwoju nauk pedagogicznych, środowiska naukowego i oświatowego;
- 11) ocenę programów kształcenia na kierunkach pedagogicznych w szkołach wyższych oraz wypowiadanie się w sprawach kształcenia kadr naukowych;
- 12) współpracę ze środowiskiem naukowym: uczelnie, komitety i instytuty naukowe PAN oraz inne instytucje naukowo-badawcze;
- 13) wspieranie rozwoju osób rozpoczynających karierę naukową, promowanie rozwoju naukowego i osiągnięć młodych badaczy, m.in. poprzez organizację kolejnych edycji Letnich Szkół Młodych Pedagogów im. Marii Dudzikowej;
- 14) reprezentowanie polskiej myśli pedagogicznej poza granicami kraju;
- 15) opiniowanie kandydatów na członków korespondentów Polskiej Akademii Nauk z zakresu dyscypliny reprezentowanej przez Komitet;
- 16) wyróżnienie wybitnych uczonych oraz nauczycieli – nowatorów medalem „Za Zasługi Dla Rozwoju Polskiej Pedagogiki”;

² Aktualnie: Ministerstwo Edukacji i Nauki.

³ Aktualnie: Ministerstwo Edukacji i Nauki.

- 17) przyznanie Odznak Honorowych KNP PAN, stanowiących potwierdzenie członkostwa, pełnionych funkcji i szczególnych zasług dla Komitetu z tytułu realizacji statutowych celów i zadań KNP PAN;
- 18) zgłaszanie i opiniowanie wniosków do nagród naukowych z zakresu nauk pedagogicznych, w tym nominowanie najlepszych publikacji w Konkursie PAN o nagrodę im. Władysława Spasowskiego;
- 19) ocenę i wypowiedzanie się w sprawach poziomu i potrzeb wydawnictw naukowych w zakresie nauk pedagogicznych, prowadzenie działalności wydawniczej, w szczególności wydawanie czasopism KNP PAN oraz patronowanie uczelnianym periodykom naukowym;
- 20) podejmowanie aktualnych problemów zgłaszanych przez środowisko naukowe, społeczne i oświatowe;
- 21) występowanie z wnioskami o finansowanie ze środków DUN PAN konferencji i – na prośbę organizatorów – udzielanie patronatu konferencjom pedagogicznym;
- 22) podjęcie prac nad powołaniem w PAN Instytutu Pedagogiki PAN;
- 23) współpracę ze studenckim ruchem pedagogicznych kół naukowych.

* * *

Komitet Nauk Pedagogicznych PAN każdego roku stawia sobie, w ramach planu pracy, ambitne zadania, których celem jest integracja środowiska naukowego pedagogów i podtrzymywanie świadomości społecznego znaczenia pedagogiki jako nauki oraz społecznej odpowiedzialności pedagogów. Dlatego też ujęte powyżej zadania będą miały na celu m.in.: przeprowadzanie oceny stanu i potrzeb nauk pedagogicznych, przygotowywanie ekspertyz naukowych, diagnozowanie stanu oświaty, kształcenie kadr akademickich i oświatowych w dziedzinie pedagogiki, ocenianie poczynąń reformatorskich w systemie edukacji narodowej, opracowywanie nowych koncepcji i propozycji rozwiązań modelowych dotyczących oświaty, kształcenia i doskonalenia kadr naukowych w dziedzinie pedagogiki oraz kształcenia nauczycieli.

* * *

WYBRANE OPINIE, STANOWISKA KNP PAN/PREZYDIUM KNP PAN

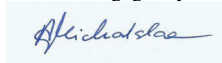
Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

15.01 2021 r.

Opinia**w sprawie projektu rozporządzenia „Rozwój czasopism naukowych”**

Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk solidaryzuje się ze stanowiskiem przygotowanym przez Komitet Nauk Prawnych PAN, w którym zostało zawartych szereg uwag i postulatów nadesłanych przez Sekcje, Komisje, Zespoły ds. czasopism Komitetów Naukowych Wydziału I PAN - w tym przez Komisję ds. czasopism i wydawnictw Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN.

Przewodnicząca
Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN

prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska

**Opinia Komitetu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk
w sprawie projektu rozporządzenia „Rozwój czasopism naukowych”****1. Uwagi ogólne**

- 1.1. Komitet Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk z aprobatą przyjął skierowanie projektu z dnia 29 grudnia 2020 r. rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie programu „Rozwój czasopism naukowych” do zaopiniowania przez komitety naukowe PAN. Zgodnie bowiem z art. 36 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1183 ze zm.) ocena wydawnictw naukowych należy do ustawowych kompetencji komitetów naukowych PAN, i dlatego komitety te powinny być zawsze uwzględniane w procesie stanowienia aktów prawnych dotyczących oceniania wydawnictw i czasopism naukowych.

- 1.2. Inicjatywa ustanowienia programu komplementarnego wobec programu „Wsparcie dla czasopism naukowych” jest słuszna. Oba te programy powinny mieć charakter stały i regularnie odnawiany.

2. Uwagi szczegółowe

Zakres podmiotowy projektowanego rozporządzenia.

- 2.1. Na aprobatę zasługuje przyjęcie szerokiej definicji przedsiębiorcy, który może skorzystać z projektowanego wsparcia. Zwracamy uwagę, że wydawcami prestiżowych czasopism naukowych często nie są ani uczelnie ani przedsiębiorcy w wąskim rozumieniu, gdyż bywają nimi towarzystwa naukowe, samorządy zawodowe a nawet urzędy publiczne.
- 2.2. Projektowane rozporządzenie zawęży możliwość uzyskania pomocy do wydawców takich czasopism, które jednocześnie spełniają warunki określone w § 5 pkt 1 lit. b), co oznacza, że z programu mogą skorzystać wyłącznie te czasopisma, którą są indeksowane zarówno w ministerialnym wykazie czasopism jak i we wszystkich wskazanych w tym przepisie bazach. Jest to rozwiązanie, które może przekreślić sens całego programu, gdyż czasopism takich jest niezmiernie mało (z nauk prawnych obecnie tylko jedno albo dwa), a w dodatku takie czasopisma znacznie mniej potrzebują pomocy niż czasopisma, które są indeksowane tylko w jednej ze wskazanych baz. Z tego względu postulujemy by wymogi określone w § 5 pkt 1 lit. b) zostały określone **alternatywnie**.
- 2.3. Projektowane rozporządzenie zawęży możliwość uzyskania pomocy do wydawców takich czasopism, które upowszechniają opublikowane na ich łamach artykuły naukowe w trybie otwartego dostępu w Internecie nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia wydania numeru czasopisma. Polityka zachęcania do otwierania zasobów nauki jest warta wspierania. Należy jednak zauważyć, że tak krótki okres w połączeniu z relatywnie niskim poziomem wsparcia spowoduje, że z projektowanego programu nie skorzystają te polskie czasopisma z nauk społecznych i humanistycznych, które utrzymują się prenumeraty (w naukach prawnych dotyczy to większości najwyżej punktowanych czasopism), gdyż tak krótki okres embargo nie umożliwi wydawcom pozyskać korzyści finansowych stanowiących rekompensatę poniesionych kosztów procesu wydawniczego. Proponujemy, by wzorem powszechnie przyjmowanych strategii rządowych przyjąć, że dla czasopism z zakresu nauk ścisłych okres ten wynosił 12 miesięcy, a **dla czasopism z zakresu nauk społecznych i humanistycznych – 24 miesiące**.
- 2.4. Ponieważ projektowany program skierowany jest wyłącznie do czasopism, które już znajdują się w międzynarodowych bazach czasopism naukowych, jego celem będzie tylko utrzymywanie stanu posiadania polskiej nauki w tym zakresie, a nie zwiększanie tego stanu. Z tego punktu widzenia należy postulować rozpisanie w najbliższym czasie nowego konkursu w ramach programu „Wsparcie dla czasopism

naukowych”. W przeciwnym przypadku zakres podmiotowy projektowanego programu powinien zostać znacznie rozszerzony, poprzez dopuszczenie do udziału w programie czasopism, które jeszcze nie są indeksowane w wymienionych bazach czasopism, ale podjęty wysiłki podniesienia poziomu praktyk wydawniczych i edytorskich w celu osiągnięcia światowych standardów i zwiększenia swej obecności w międzynarodowym obiegu naukowym.

Zakres projektowanego wsparcia

- 2.5. Projektowane rozporządzenie zakłada, że czasopisma uzyskają maksymalnie 80 (120) tys. złotych na okres maksymalnie 24 miesiące. Podstawową wadą tego rozwiązania jest to, że nie różnicuje ono możliwego do uzyskania wsparcia od kosztów ponoszonych przez wydawców. Projektowane rozporządzenie powinno przewidywać różne maksymalne limity wsparcia, uzależniając je od częstotliwości ukazywania się czasopisma (ewentualnie – od liczby publikowanych artykułów naukowych). Zaproponowana kwota wsparcia może być uznana za adekwatną w stosunku do kwartalnika, który publikuje 10 artykułów naukowych w numerze. W przypadku miesięczników i dwumiesięczników kwota wsparcia powinna być stosunkowo wyższa, a w przypadku półroczników i roczników – stosunkowo niższa. Jeśli zatem zakładamy, że 80 (120) tys. złotych może być wystarczającym wsparciem dla kwartalnika, który publikuje 10 artykułów naukowych w numerze, to dla miesięcznika publikującego 10 artykułów w numerze powinna to być odpowiednio kwota 240 (360) tys. zł.
- 2.6. Projektowane rozporządzenie zakłada, że wyższe wsparcie (120 tys. zł) mogą uzyskać te czasopisma, które już obecnie są indeksowane w bazach *Science Citation Index Expanded*, *Social Sciences Citation Index* lub *Arts & Humanities Citation Index* oraz te indeksowane w bazie *Scopus*, jeżeli wartość centylowa czasopisma obliczona na podstawie wskaźnika wpływu CiteScore w co najmniej jednej kategorii ASJC (*All Science Journal Classification*) za rok poprzedzający rok, w którym składany jest wniosek, wynosi co najmniej 50 lub mniej niż 50 i czasopismu przypisano co najmniej 100 punktów w ostatnim wykazie, o którym mowa w § 5 pkt 1 lit. b tiret pierwsze, według stanu na dzień ogłoszenia konkursu. Wprowadzenie tych zasad *de facto* pozbawia polskie czasopisma z zakresu nauk społecznych i humanistycznych szans na wyższe wsparcie. Jedynie tytułem przykładu można podać, że żadne polskie czasopismo z zakresu nauk prawnych nie spełnia tych kryteriów. Nie wynika to z niskiej jakości tych czasopism, tylko ze specyfiki cytowań w naukach społecznych i humanistycznych. Dlatego proponujemy, by w odniesieniu do **czasopism z zakresu nauk społecznych i humanistycznych możliwość uzyskania wsparcia w pełnej wysokości nie była uzależniona od wskazanych wymagań.**
- 2.7. Wśród kwalifikowanych kosztów projektu brakuje usług składu czy profesjonalnego audytu przed złożeniem aplikacji o wpis do referencyjnych baz

danych. Doprecyzowania wymagają koszty „związane z upowszechnianiem informacji o czasopiśmie”.

Procedura przyznawania wsparcia i oceny jego wykorzystania

- 2.8. Przepis, który określa termin ogłoszenia konkursu (§ 8) jest zbyt ogólnikowy. Proponujemy dodać w nim zastrzeżenie, że ogłoszenie to następuje do końca czerwca danego roku.
- 2.9. Również przepis, który określa zasady powoływania zespołu, który dokonuje oceny merytorycznej wniosków (§ 11) jest zbyt ogólnikowy. Konieczny jest zapis o powołaniu zespołu doradczego, do którego zadań powinny należeć:
 - a) ocena formalna wniosków w zakresie spełniania warunków udziału w programie,
 - b) ocena merytoryczna wniosków według uzgodnionych w zespole kryteriów i decyzja o finansowaniu/braku finansowania,a także w nawiązaniu do § 17 ust. 1
 - c) ocena raportów rocznych i raportów końcowych.Zespół ten powinien zatem funkcjonować przez przewidywany czas trwania programu, a nie tylko na czas kwalifikacji wniosków do programu.
- 2.10. Proponujemy, by kandydatów do ww. zespołu zgłaszały komitety naukowe PAN. Tylko w ten sposób możliwe jest bowiem wypełnienie powołanego już art. 36 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk.
- 2.11. Obowiązek uzasadnienia oceny merytorycznej wniosków powinien być rozciągnięty na wszystkie oceny zespołu, również te pozytywne dla wnioskodawców (§ 11 ust. 4).
- 2.12. Doprecyzowania wymaga kwestia składania zastrzeżeń do wyników oceny złożonych wniosków. Z projektu nie wynika w jakiej formie wnioskodawcy otrzymują te wyniki, a przecież od otrzymania ich biegnie termin na składanie tych zastrzeżeń. Z projektu nie wynika również, kto rozpatruje te zastrzeżenia. Postulujemy, by rozpatrywanie zastrzeżeń powierzyć temu samemu zespołowi, który dokonywał oceny wszystkich wniosków, i aby do jego rozstrzygnięcia stosować wymaganie, o którym mowa w § 11 ust. 4 (szczegółowe uzasadnienie).
- 2.13. Proces udzielania projektowanego wsparcia powinien być transparentny, postulujemy zatem, by zarówno wnioski zespołu oceniającego wnioski (§ 11 ust. 3) wraz z ich uzasadnieniem (§ 11 ust. 4) jak i ostateczne decyzje ministra (§ 12 ust. 4) podlegały udostępnieniu w Biuletynie Informacji Publicznej ministra.

KOMITET NAUK PEDAGOGICZNYCH
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych

**Stanowisko Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN
w sprawie publikacji przez Ministerstwo Edukacji i Nauki nowego, rozszerzonego
wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji
międzynarodowych opublikowanego w dniu 19 lutego 2021 roku**

Komitet Nauk Pedagogicznych PAN podziela wspólne stanowisko PAN, KRASP oraz KRPUZ, że Polska posiada wiele czasopism naukowych, często niedocenianych na arenie międzynarodowej, a najlepsze czasopisma krajowe wymagają wsparcia państwa w dążeniu do ich rozpoznawalności w wymiarze europejskim i ogólnościowym. Wyrażamy przekonanie, że zróżnicowana punktacja czasopism jest jednym z ważnych narzędzi oceny jakości działalności naukowej i sprzyja jej promocji. Jednakże, w związku z ogłoszonym przez Ministra Edukacji i Nauki nowym wykazem czasopism, Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk wyraża zaniepokojenie trybem i momentem dokonanych przez Ministra zmian. Uważamy, że ewaluacja jednostek naukowych powinna przebiegać w oparciu o kryteria znane wcześniej, umożliwiające realizowanie zaplanowanych przez jednostki naukowe działań publikacyjnych, a tym samym możliwość ich porównania. Wprowadzanie w tym momencie zmian o tak istotnym znaczeniu dla ewaluacji dyscyplin naukowych, która ma się odbyć w roku 2022, może podważyć zaufanie środowiska akademickiego do rzetelności wyników ewaluacji. Ponadto wykaz czasopism nie był konsultowany z KEN, co narusza zapisy art. 274 ust.2 ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz.U. z 2020, poz 85 z późn. zm) oraz Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 7 listopada 2018 r. w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 2152). Stoimy na stanowisku, że nowelizacja wykazu czasopism powinna być wprowadzana z zachowaniem standardów etycznych oraz historycznie, kulturowo i cywilizacyjnie ugruntowanych norm i dobrych obyczajów w nauce, a w procesie tym powinni uczestniczyć niezależni eksperci z wszystkich dyscyplin naukowych, których nowelizacja punktacji czasopism dotyczy. W proces oceny i rekomendacji czasopism mogłyby włączyć się również właściwe Komitety Naukowe PAN, co byłoby wymiernym dowodem zaufania władz Ministerstwa Edukacji i Nauki do grona eksperckiego skupionego w Komitetach Naukowych PAN.

Przewodnicząca
KOMITETU NAUK PEDAGOGICZNYCH PAN

prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska

KOMITET NAUK PEDAGOGICZNYCH
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych

Stanowisko
Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN w sprawie projektu ustawy o Narodowym
Programie Kopernikańskim

Komitet Nauk Pedagogicznych PAN w pełni popiera stanowisko Prezesa PAN, prof. dr hab. Jerzego Duszyńskiego, w którym został wyrażony zdecydowany sprzeciw wobec projektu ustawy o *Narodowym Programie Kopernikańskim* oraz idei powołania nowych instytucji: Międzynarodowej Akademii Kopernikańskiej i Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika.

Komitet Nauk Pedagogicznych PAN negatywnie ocenia projekt i sposób jego procedowania z pominięciem konsultacji ze środowiskiem naukowym. Proponowana w projekcie koncepcja powołania Akademii Kopernikańskiej, która de facto przyjmuje rozwiązania zaczerpnięte z Ustawy o PAN, w sposób rażąco przyczyni się do podziału dziedzin i dyscyplin naukowych na uprzywilejowane i zmarginalizowane - jak nauki humanistyczne i społeczne. Arbitralny dobór dyscyplin, kosztowne budowanie nowych struktur instytucjonalnych (i to w sytuacji niedofinansowania polskiej nauki), umotywowany i podporządkowany woli politycznej projekt Międzynarodowej Akademii Kopernikańskiej, uczyni z niej instytucję pozbawioną wiarygodności. Opierający się na modelu centralistycznym projekt NPK godzi w podmiotowość i autonomię środowiska naukowego, oznacza ingerencję w przestrzeń nauki, podważa w swej istocie dorobek polskiej nauki akademickiej przyczyniając się do osłabienia jej pozycji i obniżenia prestiżu. Wątpliwy jest projektowany kierunek umiędzynarodawiania polskiej nauki i założenie o pięćdziesięcioprocentowym udziale w Akademii Kopernikańskiej badaczy z zagranicy. Zauważyć należy, że istnieją krajowe programy Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej „Polskie Powroty” umożliwiające polskim naukowcom powrót do kraju i zatrudnienie w ośrodkach akademickich i to na rzecz tegoż programu wskazany byłby wzrost nakładów.

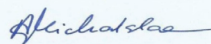
Powołanie NPK spowoduje osłabienie wysokiej krajowej i międzynarodowej pozycji Polskiej Akademii Nauk, która posiada długą tradycję (została utworzona w 1952 roku) i której zasadą funkcjonowania jest autonomia i samorządność środowiska naukowego. Projekt całkowicie pomija dotychczasowy dorobek i osiągnięcia PAN. Dostrzegamy zagrożenie dla istnienia PAN i deklarujemy poparcie dla działań Prezesa PAN na rzecz integralności, autonomii i niezależności PAN, postulując jednocześnie o wsparcie ze strony najwyższych władz państwowych działań zorientowanych na umacnianie pozycji PAN poprzez należne wsparcie finansowe, które pozwoli z jeszcze większym rozmachem realizować ambitne cele i przypisane PAN zadania z korzyścią dla środowiska naukowego i oczekiwani społecznych.

Inną sprawą jest potrzeba nowelizacji ustawy o PAN przygotowana we współpracy z polskim środowiskiem naukowym. Potrzebę reform zauważa również Prezes PAN. Ponadto wśród ważkich propozycji wewnętrznej reformy PAN jest zgłaszany przez środowisko pedagogów postulat uwzględnienia proporcjonalnego do wielkości środowisk dyscyplinowych udziału członków krajowych w składzie PAN.

Komitet Nauk Pedagogicznych PAN biorąc pod uwagę przywołane argumenty stwierdza, że projekt ustawy o *Narodowym Programie Kopernikańskim*, nie służy umocnieniu pozycji nauki w Polsce i jest przejawem braku odpowiedzialności za jej rozwój.

Przewodnicząca

Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN

prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Oświadczenie

Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN
z dnia 17 maja 2021 r. w sprawie poparcia stanowiska KRASP w związku z projektem
nowelizacji ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

W odpowiedzi na skierowane m.in. do Polskiej Akademii Nauk pismo Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 maja br., w którym jest mowa o zgłaszaniu uwag do projektu zmiany ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce”, Komitet Nauk Pedagogicznych PAN oświadcza, że w pełni podziela jednoznacznie negatywną opinię Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, przekazaną Ministrowi pismem z dnia 5 stycznia 2021 r.

Przewodnicząca
KOMITETU NAUK PEDAGOGICZNYCH PAN

prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska

KOMITET NAUK PEDAGOGICZNYCH
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych

Poznań, dnia 29.05.2021 r.

**Rada Uczelni
Uniwersytetu Pedagogicznego
im. Komisji Edukacji Narodowej
w Krakowie**

Szanowni Państwo, Członkinie i Członkowie Rady Uczelni,

Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk jako samorządna reprezentacja pedagogów polskich, przedstawicieli nauk humanistycznych i społecznych, uprawniona statutowo do zabierania głosu w sprawach istotnych dla nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji i rozwoju polskiego społeczeństwa, za swoją powinność uważa przedstawienie swojego stanowiska w związku z działaniami władz Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie zmierzającymi do zwolnienia nauczycieli akademickich Instytutu Filozofii i Socjologii UP oraz innych reformowanych jednostek.

Komitet Nauk Pedagogicznych jest zaniepokojony faktem, że zmiany organizacyjno-restrukturyzacyjne Uczelni nie są wypracowywane w dialogu ze wspólnotą akademicką i wyraża dezaprobatę wobec braku rozmów i konsultacji z pracownikami naukowymi restrukturyzowanego Instytutu. Wątpliwości budzi nietransparentne stosowanie kryterium emerytalnego oraz nieprzejrzyste intencje działań władz godzące w etyczny wymiar funkcjonowania uczelni wyższej. Tego rodzaju działania muszą budzić najwyższe zaniepokojenie środowisk akademickich i każą nam wyrazić solidarność z naszymi koleżankami i kolegami z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie.

Zwracamy się z prośbą do Rady Uczelni, jako organu w którego gestii leży monitorowanie zarządzania uczelnią wyższą oraz jej gospodarką finansową, o zwrócenie uwagi na budzące wątpliwości działania władz uniwersyteckich i podjęcie rozmów ze społecznością akademicką, a nade wszystko rozwiązanie konfliktowej sytuacji na drodze dialogu i porozumienia, mając na uwadze dobro i rozwój Uniwersytetu.

Z wyrazami szacunku

Przewodnicząca
KOMITETU NAUK PEDAGOGICZNYCH PAN

prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Poznań, dnia 22.08.2021 r.

**Szanowny Pan
Andrzej Duda
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej**

List Prezydium KNP PAN
w sprawie udzielenia pomocy humanitarnej grupce uchodźców na granicy polsko-białoruskiej

Szanowny Panie Prezydencie,

Komitet Nauk Pedagogicznych PAN wyraża głębokie zaniepokojenie aktualną sytuacją związaną z grupą uchodźców koczujących na granicy polsko-białoruskiej. Jako środowisko pedagogów polskich zwracamy się z prośbą o pilne udzielenie pomocy humanitarnej uchodźcom wypchniętym przez władze białoruskie pomiędzy granicą białoruską i polską, koło wsi Usarz Górny. W świetle pozyskanych informacji są oni przetrzymywani w nieludzkich warunkach bytowych i sanitarno-zdrowotnych, znajdując się niejako w pułapce pomiędzy strażami granicznymi obydwu państw.

Nie podjęcie działalności pomocowej jest sprzeczne nie tylko z umowami międzynarodowymi, ale także z elementarnym poczuciem solidarności i naturalną potrzebą pomocy słabszym, pokrzywdzonym, jak należy się domyślać w tym przypadku, także osobom brutalnie oszukany i wykorzystany. Ten obowiązek moralny pięknie przedstawił Jezus w przypowieści o dobrym Samarytanie, który pomógł rannemu wrogowi i zapłacił w drodze powrotnej za skuteczną opiekę nad nim, nie czekając na podziękowanie.

Wizerunki nieszczęścia uchodźców oglądamy z głębokim smutkiem od wielu dni. Jest w tym też bardzo negatywny wizerunek żołnierzy polskich, tak bardzo dotychczas szanowanych. Zaistniałe okoliczności stawiają nas, jako wychowawców młodzieży akademickiej, wrażliwej, myślącej i krytycznej, w niebywale trudnej sytuacji. Piszemy dla niej podręczniki o wychowaniu do człowieczeństwa, do szacunku dla każdej osoby, do pokoju.

Usilnie prosimy o udzielenie pomocy humanitarnej tym nieszczęsnym ludziom, respektując obowiązujące w tym zakresie prawo i znalezienie dla nich miejsca do godziwego życia.

Jesteśmy przekonani, że przy dobrej woli można znaleźć humanitarne rozwiązanie tej niezwykle trudnej dla wszystkich stron sytuacji, potwierdzające siłę naszego człowieczeństwa.

Z wyrazami szacunku

Przewodnicząca
KOMITETU NAUK PEDAGOGICZNYCH PAN

prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska

Komitet Nauk Pedagogicznych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Poznań, dnia 7.11.2021 r.

**Szanowny Pan
Przemysław Czarnek
Minister Edukacji i Nauki**

Szanowny Panie Ministrze,

Komitet Nauk Pedagogicznych PAN wyraża z troską niskim współczynnikiem sukcesu dla grantów w dyscyplinie pedagogiki i pragnie w niniejszym liście podzielić się z Panem Ministrem przemyśleniami na temat możliwych działań, które pozwolą poprawić skuteczność pozyskiwania grantów NCN przez przedstawicieli dyscypliny pedagogiki.

Rozwój każdej dyscypliny naukowej, bez względu na to do jakiej dziedziny nauk została przypisana, zależy od prowadzenia badań naukowych, podejmujących aktualne, istotne problemy z uwagi na pole zainteresowań teoretycznych i praktycznych. Pedagogika jako dyscyplina naukowa, mająca wyznaczoną rozwojem cywilizacyjnym misję przygotowania dzieci i młodzieży do aktywnego, wartościowego, autonomicznego i prorozwojowego współuczestnictwa i współdziałania w rozwoju współczesnego społeczeństwa, pełni rolę szczególną. Szczególne jest też miejsce pedagogiki jako kierunku studiów – kluczowy udział w kształceniu nauczycieli do zadań edukacyjnych i wychowawczych wyznaczonych rolą, misją i służebnością społeczną. Trzeba stwierdzić, że badania naukowe w ramach pedagogiki jako dyscypliny naukowej i kierunku kształcenia, są niezbędne, bowiem kreują tendencje rozwojowe współczesnej edukacji, odpowiadającej na potrzeby edukacyjno-rozwojowe uczennic i uczniów, nauczycieli, rodziców oraz władz oświatowych.

Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, mając świadomość wskazanej potrzeby rozwoju pedagogiki za pośrednictwem podejmowania badań naukowych, wykonał analizę projektów badawczych oraz środków finansowych wydatkowanych na granty w obszarze pedagogiki w konkursach Narodowego Centrum Nauki, z uwzględnieniem porównania z innymi grupami i dyscyplinami naukowymi w latach 2011-2020. Wnioski z przeprowadzonych analiz dla grantów w dyscyplinie pedagogiki są wysoce niepokojące. Należy zwrócić uwagę, że w panelu HS6, do którego jest przypisana pedagogika (wspólnie z psychologią i socjologią) w latach 2011-2020 na zakwalifikowane do finansowania 1032 projekty, projekty z pedagogiki wyniosły 3,68% (38 grantów), co oznacza, że współczynnik sukcesu dla grantów pedagogicznych jest znacząco niższy niż w psychologii (66,57%) i socjologii (24,81%). Natomiast w stosunku do ogółu projektów zakwalifikowanych do finansowania w konkursach NCN w wyróżnionym okresie, na liczbę 23112 projektów, projekty z pedagogiki wyniosły średnio 0,16%.

Poczynione analizy pozwalają wnioskować (ale też jednocześnie postulować o zmianę obecnych zasad przyznawania środków finansowanych na badania naukowe w ramach konkursów Narodowego Centrum Nauki), o wprowadzenie rozwiązania polegającego na przypię-

saniu środków finansowanych na badania naukowe w ramach konkursów NCN do dyscyplin naukowych, a nie jak to ma miejsce aktualnie do grupy nauk, panelu czy typu konkursu.

Dogłębna analiza wyników oceny projektów pedagogicznych poczyniona przez KNP PAN pozwoliła również zauważyć, iż w grupie nauk HS6, akceptację na finansowanie uzyskało 4,94% projektów tematycznie niezwiązanych z obszarem zainteresowań nie tylko pedagogiki, ale również: psychologii czy socjologii. Warto też zaakcentować, że w przypadku pedagogiki zasadniczo adresującej swoją działalność naukowo-praktyczną do obywateli naszego kraju, istotne jest wyłanianie kandydatów do składu Zespołu Ekspertów odpowiedzialnych za ocenę wniosków na finansowanie projektów badawczych składanych w konkursach NCN, głównie spośród wybitnych naukowców polskich. Umieźdznarodowienie paneli eksperckich może skutkować niezajomością przez naukowców zagranicznych dorobku pracowników naukowych składających wniosek, brakiem bardzo dobrego zorientowania w specyfice edukacji w Polsce, co może ważyć na jakości sporządzanych recenzji. Eksperci zagraniczni nie mogą dokonać oceny dorobku w języku polskim, co znacząco obniża oceny wniosków.

Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, mając na względzie przywołane argumenty, usilnie prosi o ich życzliwe przyjęcie oraz podjęcie działań mogących przyczynić się do bardziej sprawiedliwego (niewykluczającego granty pedagogiczne) finansowania w ramach konkursów NCN w dyscyplinie pedagogika - dyscyplinie niezwykle znaczącej dla rozwoju edukacji w Polsce, bowiem jakie będzie społeczeństwo zależy właśnie od edukacji. Tym samym badania pedagogiczne powinny stanowić przedmiot prawdziwej i odpowiedzialnej troski najwyższych władz państwowych.

Rozwiązaniem pozwalającym poprawić skuteczność pozyskiwania grantów NCN przez środowisko polskich pedagożek i pedagogów byłoby wprowadzenie rozwiązania polegającego na przypisaniu środków finansowanych na badania naukowe w ramach konkursów NCN do dyscyplin naukowych.

Komitet Nauk Pedagogicznych wyraża przekonanie, że przedstawione stanowisko zostanie potraktowane z należyłą powagą.

Z wyrazami szacunku

Przewodnicząca
KOMITETU NAUK PEDAGOGICZNYCH PAN

prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska

